

2014-05-22

**FSS yttrande till Socialdepartementet över betänkande från assistansersättningsutredningen (SOU 2014:9 – diarienummer S2014/1703/FST)**

***Sammanfattning***

Syftet har varit att se över ersättningen för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken och föreslå en utformning av ersättningen så att förutsättningarna för en långsiktigt hållbar kvalitetsutveckling och finansiering av insatserna förstärks.

Uppdraget har inte handlat om de större frågorna kring personlig assistans som rättighetsbedömning, etableringsfriheten, tillsyn och kontroll, det delade huvudmannskapet mellan stat och kommun, anhörigas och ombudens roll samt bekämpandet av ekonomisk brottslighet och bidragsbrott.

FSS har getts möjlighet att yttra sig över förslagen, men anser också att en mer genomgripande översyn av LSS-lagstiftningen hade varit bra. Rätten till personlig assistans och övriga insatser enligt LSS har betytt mycket för personer med stora funktionshinders möjligheter att få ett gott liv. Lagstiftningen är dock över 20 år gammal och hade behövt ses över, likaså huvudmannskapet för assistansen.

I nedanstående följer FSS synpunkter på författningsförslagen:

***Den ekonomiska ersättningen***

Det är bra att timersättningen behålls, men att den bättre anpassas efter de verkliga kostnaderna. Nuvarande schablon har varit mer anpassad till kommuners kostnader och därmed gynnat privata anordnare. En stramare ersättning kommer dock att innebära svårigheter för kommuner att vara utförare. Kommunerna har oftast olika personalpolitiska mål som kostar pengar. Det kan vara rätten till heltid, all personal skall ha utbildning etc. Det är personalpolitiska mål som är rimliga, men privata utförare behöver inte ha dessa krav på sig och kan därför hålla en lägre kostandsprofil. Trots detta är det bra att timersättningen justeras enligt förslag. Det är också bra att det införs en grundschablon och ett förhöjt timbelopp som kan fås efter ansökan.

FSS tillstyrker förslaget.

***Kommunernas ansvar för sjukfrånvaron***

Nuvarande system innebär att privata assistansanordnare kan skicka räkningen för ordinarie assistents sjukfrånvaro till kommunen. Förslaget innebär att detta istället bakas in i grundschablonen. Det är ett mycket bra förslag. Nuvarande ordning innebär inget incitament för en privat utförare att bedriva ett arbetsmiljöarbete så att man får ner sjuklönekostnaderna.

FSS tillstyrker förslaget.

***Införande av skriftligt avtal för att säkra assistansens kvalitet och brukarens inflytande***

Mot bakgrund av att många i målgruppen har svårigheter att själv ta till vara sina intressen är det särskilt viktigt att det finns ett tydligt och uppföljningsbart avtal som ligger till grund för ekonomi och hur medlen skall användas, arbetsledning, inflytande över insatsernas utförande, utbildning av personalen, uppsägningstid, hur man löser tvister etc.

FSS tillstyrker förslaget.

### ***Brukaren skall inte anställas som arbetsledare för den egna assistansen***

Idag finns möjligheten för en anordnare att anställa och avlöna en brukare inom ramen för den egna assistansen. Utredningen beskriver nackdelarna med detta. Ett grundläggande syfte med personlig assistans är att den enskilde skall kunna välja utförare. Om då en utförare öppnar för möjligheten att brukaren tillika kan få en anställning som arbetsledare för den egna assistansen så snedvrids konkurrensen vilket indirekt kan påverka kvalitén. Man är kanske inte så benägen som brukare och tillika arbetsledare att ställa krav på anordnaren om man är direkt ekonomiskt beroende. Förslaget innebär att en anordnare inte skall få anställa en brukare som arbetsledare och avlöna vederbörande med medel ur schablonen. Samma skall gälla gåvor eller tjänster som finansieras av schablonen.

FSS tillstyrker förslaget.

### ***En ökad samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer och förbättrad behovsbedömning***

Utredningen lämnar inga konkreta förslag, men förordar en ökad samverkan mellan myndigheter och organisationer inom assistansområdet. Det handlar om att stärka uppföljning och tillsyn m.m. Försäkringskassan förordas som samordnande myndighet i en sådan samverkan. Likaså beskrivs hur behovsbedömningen skall kunna förbättras.

FSS delar i stort utredningens synpunkter på dessa områden. Men det hade varit bättre om man inlett en process med mål att utreda ett samlat statligt huvudmannaskap för den personliga assistansen. Den har en tydlig karaktär av socialförsäkring och bör handläggas på samma sätt i hela landet och det sker enklast om det finns ett samlat huvudmannaskap.

*Karl Gudmundsson*

Ordförande Föreningen Sveriges socialchefer